

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM)

Fiets-treingebruik in Nederland

Olaf Jonkeren

I.s.m. Studio Bereikbaar (Roland
Kager)

Railforum 3 april 2019

3 april 2019

Waar zouden we zijn zonder de fiets en de trein?

Een onderzoek naar het gecombineerde fiets-treingebruik
in Nederland

Olaf Jonkeren, Lucas Harms, Peter Jorritsma, Olga Hulbregtse, Peter Bakker
(Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid). In samenwerking met Roland Kager (Studio Bereikbaar)

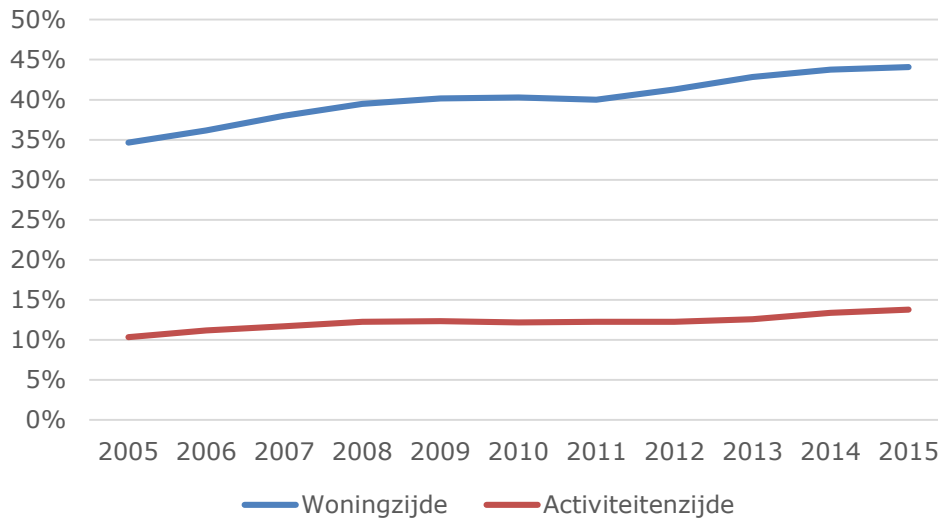
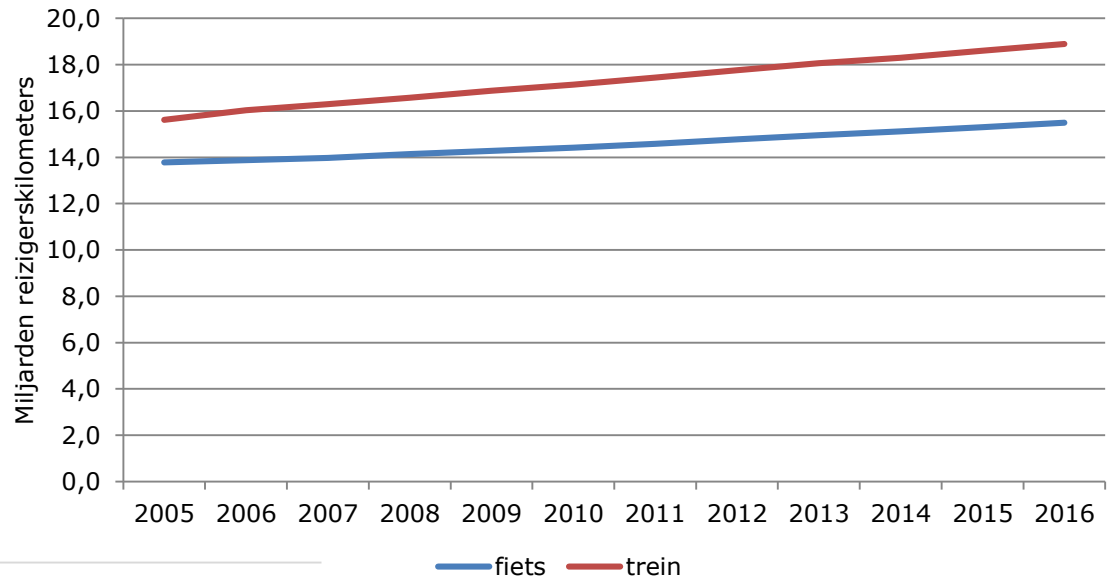
Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid | KiM

Aanleiding

Verandering fietsgebruik (+12%) en treingebruik (+21%).

Verandering aandeel fiets i.c.m. trein.
Woningzijde: 36%-44%.
Activiteitszijde: 10%-14%.

Aanleiding

Amsterdam CS

Utrecht CS

Bestuursakkoord 2016:
tekorten in 2020 en 2030
ondanks bijbouwen

Vraagstelling

Beleidsvraag: hoe kan de combinatie fiets-trein zo goed mogelijk worden gefaciliteerd, rekening houdend met het feit dat er een grens zit aan het bijbouwen van stallingscapaciteit?

Onderzoeksvraag: welke keuzes maakt de fiets-treinreiziger en welke factoren hangen samen met die keuzes?

Keuzes: type station, wel/niet fiets, soort fiets, soort stalling + stallingsduur

Keuze station

Gekozen en overgeslagen stations aan woningzijde

Type station volgens NS	Aantal stations ¹⁷	Gekozen door fietsers als station aan W-zijde		Overgeslagen door fietsers als station aan W-zijde	
		Aantal trips	Aandeel	Aantal trips	Aandeel
1 Zeer groot station in centrum grote stad met bedieningsstatus HST/IC, intercity en sprinter	6	2.439	49%	155	3%
2 Groot station in centrum middelgrote stad met bedieningsstatus intercity en sprinter	30	510	10%	52	1%
3 Voorstadstation met knoofunctie en met bedieningsstatus intercity en sprinter	11	1.061	21%	632	13%
4 Station bij centrum kleine stad/dorp met bedieningsstatus sprinter	147	363	7%	392	8%
5 Voorstadstation zonder knoofunctie met bedieningsstatus sprinter	110	490	10%	3.181	67%
6 Station in buitengebied bij kleine stad/dorp met bedieningsstatus sprinter	96	83	2%	330	7%
Totaal	400	4.947	100%	4.742	100%

80% van aantal maal dat station is gekozen was sprake van een type 1, 2 of 3 station.
82% van aantal maal dat station is overgeslagen was sprake van een type 4, 5 of 6 station (NS stationstypologie).

Keuze wel/niet fiets

Keuze modaliteit woningzijde, kans op keuze fiets:

- Hoger opgeleid 11% grotere kans dan middelbaar + laagopgeleid.
- Onder 30 jaar 9% grotere kans dan middelbare leeftijd, (vervroegd) gepensioneerd een 8% kleinere kans.
- Autobeschikbaarheid geen invloed op kans keuze fiets.
- Frequente treinreiziger 14% grotere kans dan gemiddeld/laag frequente treinreiziger.
- Treinreiziger die < 3,5 km van een stations woont heeft 13%-34% grotere kans dan treinreiziger op > 3,5 km.

Keuze wel/niet fiets

Keuze modaliteit activiteitszijde, kans op keuze fiets:

- Frequente treinreiziger 4% grotere kans dan gemiddeld/laag frequente treinreiziger.

Keuze soort fiets

Woningzijde en e-fiets:

- Fiets-treinreiziger die < 3,5 km van een station woont heeft 5%-8% kleinere kans dan fiets-treinreiziger op > 3,5 km.

Activiteitszijde en OV-fiets:

- Geen auto beschikbaar (woningzijde), dan 12% hogere kans op OV-fiets dan fiets-trein reizigers met auto.
- OV-fietser gebruikt trein minder frequent dan vouw- en 2^e fietser.
- Abbo op fietsenstalling activiteitszijde verkleint kans op gebruik OV-fiets met 25%.

Keuze stalling en stallingsduur

Station Woerden, 01/04/2019, 9.30

Station Woerden, 27/03/2019, 6.20

“You can observe a lot by
just watching” (Yogi Bera).

Keuze stalling en stallingsduur

Stallings situatie aan woningzijde

Regio	Aantal resp.	Geen stalling		Stationsstalling			Gestald buiten station	
		Ov-fiets	Vouwfiets	Onbewaakt	Bewaakt - gratis	Bewaakt - betaald	Buurt - onbewaakt	Buurt - bewaakt
Amsterdam	310	1%	8%	29%	22%	6%	33%	1%
Rotterdam	118	0%	10%	50%	16%	9%	13%	2%
Utrecht	294	1%	6%	21%	38%	17%	12%	4%
Eindhoven	76	5%	9%	19%	4%	43%	14%	8%
Overig Nederland	205	0%	8%	42%	23%	20%	6%	1%
Totaal	1.003	1%	8%	31%	25%	15%	18%	3%
Totaal	1.003		9%		71%			21%

Keuze stalling en stallingsduur

Tweede fiets en mate van gebruik

Regio	Aantal tweede fietsen	Gebruiksfrequentie van tweede fiets (in geobserveerde twee weken)					
		Geen enkele dag	1 dag	2 dagen	3 of 4 dagen	5 of 6 dagen	7 of meer dagen
Amsterdam	43	16%	5%	14%	16%	21%	28%
Rotterdam	17	12%	0%	18%	0%	53%	18%
Utrecht	16	13%	6%	31%	6%	25%	19%
Eindhoven	3	0%	0%	0%	0%	33%	67%
Overig Nederland	129	15%	13%	12%	17%	16%	26%
Totaal	208	14%	10%	14%	14%	21%	26%

Keuze stalling en stallingsduur

Stallingsduur gemiddeld:

Woningzijde 0,68 etmaal.

Activiteitszijde: 2,65 etmaal.

Schatting stallingsdruk (# gestalde fietsen x gemiddelde stallingsduur):

45%-55% van de stallingsdruk op stations veroorzaakt door 2^e fietsen.

Aangrijpingspunten voor beleid

Verhogen fiets-treingebruik:

- Aandacht voor activiteitszijde treinreis: 2^e fiets en vouwfiets hebben duidelijke nadelen. Deelfiets lijkt meest aantrekkelijke optie.

Tegengaan stallingsproblematiek:

- Beprijzen (langdurig) fietsparkeren dicht bij perrons: meest aantrekkelijke plekken voor fietsen die er het kortste staan.
- Afweging tussen fietsafstand en stationskwaliteit (spoorproduct en stallingsproduct). Keuze uit meerdere 'gelijkwaardige' stations draagt mogelijk bij aan evenwichtiger spreiding van fiets-treinreizigers.

In het kort ...

Dilemma verhogen fiets-treingebruik vs. overvolle stallingen

Inzicht in gedrag fiets-treinreizigers:

- Mogelijk aanzienlijke latente vraag naar fietsen aan activiteitszijde.
- Fiets-treinreiziger: hoger opgeleid, jonger, frequenter trein, woont dichterbij station dan treinreiziger zonder fiets.
- Voorkeur voor bepaalde stations: verder fietsen voor 'beter' station.
- 2^e fietsen veroorzaken aanzienlijk deel totale stallingsdruk.

Mogelijke oplossingsrichtingen:

- Beprijzen
- Deelfietsen
- 'Gelijkwaardiger' stations

Bedankt voor uw aandacht

Utrecht CS, 1972

Bron: http://www.archiefedwardbary.nl/paginas/nederland/ns/infrastructuur_9.htm